

Národný projekt

Inštitút sociálnej ekonomiky

ROČNÁ SÚHRNNÁ SPRÁVA o rozvoji sociálnej ekonomiky v SR 2022

Obsah

ZOZNAM SKRATIEK A ZNAČIEK	2
ZOZNAM TABULIEK A GRAFOV	3
1. AKTUÁLNA SITUÁCIA A POTENCIÁL PRE ROZVOJ SOCIÁLNEJ EKONOMIKY V SR....	4
1.1 SÚČASNÁ SITUÁCIA V SOCIÁLNO M PODNIKANÍ V SR	6
2 ČINNOSŤ CKJ A RC SE ZA ROK 2022	17
2.1 ZÁKLADNÉ INFORMÁCIE O ČINNOSTI CKJ A RCSE.....	17
2.2 AKTIVITY A VÝSTUPY ČINNOSTI NP ISE	18
2.3 NÁVRH ODPORÚČANÍ PRE LEGISLATÍVNE ZMENY S CIEĽOM IDENTIFIKÁCIE A NÁSLEDNEJ PODPORY ÚSPEŠNÝCH FORIEM SE V PODMIENKACH SR.....	24
3 PRÍKLADY DOBREJ PRAXE VO VYBRANÝCH SOCIÁLNYCH PODNIKoch V SR.....	26

ZOZNAM SKRATIEK A ZNAČIEK

AOTP – aktívne opatrenia trhu práce
BA – Bratislavský
BB – Banskobystrický
BBSK – Banskobystrický samosprávny kraj
BSK – Bratislavský samosprávny kraj
CKJ – centrálna koordinačná jednotka
DPH – daň z pridanej hodnoty
FO – fyzické osoby (podnikatelia)
CHD - chránená dielňa
CHP – chránené pracovisko
KE – Košický
KSK – Košický samosprávny kraj
MJ – merná jednotka
MPSVaR SR - Ministerstvo práce, sociálnych vecí a rodiny Slovenskej republiky
MSP – malé a stredné podniky
NO – neziskové organizácie
NP IPSP – národný projekt Investičná pomoc pre sociálne podniky – nenávratná zložka
NP ISE – národný projekt Inštitút sociálnej ekonomiky
NSK – Nitriansky samosprávny kraj
NR – Nitriansky
NRO – najmenej rozvinuté okresy
OS – obchodné spoločnosti
OZ – občianske združenia
PMU - Protimonopolný úrad
PO – Prešovský
PSK – Prešovský samosprávny kraj
RC SE – regionálne centrum sociálnej ekonomiky
RSP – registrované sociálne podniky
SE – sociálna ekonomika
SK – samosprávny kraj
TN – Trenčiansky
TNSK – Trenčiansky samosprávny kraj
TT – Trnavský
TTSK – Trnavský samosprávny kraj
VUC – vyšší územný celok
ZA – Žilinský
ZSK – Žilinský samosprávny kraj
ZD - základné dokumenty
ZnO – znevýhodnené osoby
ZrO – zraniteľné osoby
ZO – znalecký odhad
ZP – zdravotné postihnutie

ZOZNAM TABULIEK A GRAFOV

Tab. č 2 Najčastejšie dôvody vrátenia štatútu

Tab. č 3 Prehľad zamestnancov v RSP v SR podľa krajov k 31.12.2022

Tab. č 4 Prehľad zamestnancov RSP v SR podľa právnej subjektivity podnikov k 31.12.2022

Tab. č 5 Využívanie vybraných nástrojov priamej a nepriamej podpory sociálneho podnikania SR v roku 2022

Tab. č 6 Využívanie vybraných nástrojov priamej a nepriamej podpory sociálneho podnikania SR v roku 2022 podľa jednotlivých krajov

Tab. č 7 Prehľad RC SE

Tab. č 8 Prehľad pracovníkov RC SE v roku 2022

Tab. č 9 Prehľad konzultácií a zrealizovaných stretnutí RCSE podľa miesta stretnutia v roku 2022

Tab. č 10 Prehľad konzultácií a zrealizovaných stretnutí RCSE podľa predmetu rokovania v roku 2022

Tab. č 11 Prehľad asistencie RC SE pri zakladaní RSP v danom kraji k 31.12.2022

Tab. č 12 Spolupráca NP ISE s inými organizáciami pri poskytovaní informácií a poradenstva a sieťovanie, spolupráca s vysokými a strednými školami, spolupráca v rámci memoránd aj mimo nich v roku 2022

Tab. č. 13 Prehľad školení pre sociálne podniky, odbornú verejnosť a pracovníkov NP ISE

Tab. č. 14 Aktivity v oblasti publicity a informovanosti

Tab. č. 15 Popis odporúčaní pre legislatívne zmeny

Graf 1 Vývoj počtu vzniknutých RSP v SR k 31.12.2022

Graf 2 Počet RSP podľa druhu v SR k 31.12.2022

Graf 3 Počet RSP v jednotlivých krajoch SR k 31.12.2022

Graf 4 Počet RSP podľa právnej subjektivity v SR k 31.12.2022

Graf 5 Počet udelených a vrátených štatútov podľa druhu RSP k 31.12.2022

Graf 6 Počet vrátených štatútov RSP podľa krajov k 31.12.2022

Graf 7 Počet vrátených štatútov RSP podľa právnej subjektivity RSP k 31.12.2022

Graf 8 Prehľad o počte zamestnancov RSP v SR k 31.12.2022

Graf 9 Prehľad o počte ZnO a ZrO v RSP v SR k 31.12.2022

Graf 10 Doručené ZD z RC SE na CKJ k 31.12.2022

Obrázok 1: Počet RSP založených v najmenej rozvinutých okresoch k 31.12.2022

1. AKTUÁLNA SITUÁCIA A POTENCIÁL PRE ROZVOJ SOCIÁLNEJ EKONOMIKY V SR

Rok 2022, okrem iného pre sociálnu ekonomiku na Slovensku znamená prekročenie magickej hranice päťstého registrovaného sociálneho podniku. Hranice sociálnej ekonomiky samozrejme výrazne prekračujú skupinu registrovaných sociálnych podnikov. Informácia o registrovaných sociálnych podnikoch však môže ilustrovať mieru akceptácie Zákona 112/2018 o sociálnej ekonomike a sociálnych podnikoch v prostredí sociálnej ekonomiky a môže informovať o sile nástrojov, ktoré tento zákon sociálnej ekonomike ponúka a realizuje najmä prostredníctvom registrovaných sociálnych podnikov.

Rok 2022 na druhej strane znamená aj spomalenie rastu v počte nových registrovaných sociálnych podnikov, čo môže indikovať zmenu orientácie z rýchleho nábora nových subjektov, ktorý bolo možné sledovať najmä v období rokov 2020 a 2021, a posilnenie kvalitatívnych aspektov novo-registrovaných sociálnych podnikov.

V protiklade, v roku 2022 bol zaznamenaný dovedy najvyšší počet vrátených štatútov registrovaných sociálnych podnikov. Väčšina z nich bola vrátená z titulu neschopnosti naplniť stanové podmienky registrovaného sociálneho podniku alebo nenaplnenia očakávaní na strane sociálneho podnikateľa. Vrátenie štatútu je obvyčajne vnímané ako negatívny ukazovateľ. Po období rýchleho nábora nových sociálnych podnikov v predchádzajúcom období, by však zvýšený počet vrátených štatútov mal byť chápaný skôr ako barometer samo-regulovaného ozdravného procesu.

V súvislosti so štruktúrou registrovaných sociálnych podnikov v roku 2022 nedošlo ku žiadnym zmenám. Najväčšiu skupinu registrovaných sociálnych podnikov stále predstavujú integračné sociálne podniky a právna forma, ktorú využíva najväčšia skupina registrovaných sociálnych podnikov je stále spoločnosť s ručením obmedzeným.

V historickom prehľade bude rok 2022 znamenať aj prípravu dlho očakávanej novely zákona 112/2018 o sociálnej ekonomike a sociálnych podnikoch. Táto bola prijatá 2.12.2022 (Zákon 494/2022 Z.z.), avšak okrem dlho očakávaných úprav, na ktorých potrebu upozornila aplikačná prax, priniesla aj tému tzv. rodinných podnikov. Legislatívne zastrešenie problematiky rodinného podnikania je nepochybne potrebné, jeho ukotvenie v zákone o sociálnom podnikaní však bolo odbornou verejnosť pomerne striktné odmietané.

Informácie o počte zamestnancov integračných sociálnych podnikov ako i informácie o ekonomických výsledkoch za rok 2022, ktoré sú predmetom iných správ, naznačujú, že počas roka 2022 sa registrovaným sociálnym podnikom podarilo zotaviť zo stagnácie, ktorá bola prítomná počas kovidového obdobia.

Tomuto určite napomohlo aj zlepšenie prístupu ku finančným zdrojom a posilnenie úverových nástrojov určených pre oblasť sociálnej ekonomiky. Vďaka Slovak Investment Holding v roku 2022 predstavili dvaja silní hráči, Sociálni Inovátori a CB ESPRI, svoje produkty a v prostredí sociálnej ekonomiky začali proaktívne vyhľadávať investičné príležitosti.

Veľké úspechy, žiaľ, nemožno pripisovať tzv. investičnej pomoci, ktorá aj v roku 2022 zostala problematickou témou. Výrazne pozitívnejšiu informáciu je možné sprostredkovať v súvislosti s niekoľkými ďalšími nástrojmi podpory. Uplatňovanie sociálnych aspektov vo verejnom obstarávaní, uplatňovanie zníženej sadzby DPH a uplatňovanie úľavy na dani rastie a každým rokom ho aplikuje viac subjektov. Žiaľ, servisné poukážky aj v roku 2022 zostali stále málo využívaným nástrojom, rovnako ako tzv. umiestňovací príspevok. Zdá sa, že tieto dva nástroje na svoj vzostup stále čakajú.

Sociálna ekonomika a sociálne podniky sa aj v roku 2022 udržali medzi témami, voči ktorým bola deklarovaná vysoká miera politickej podpory. Na Slovensku je táto však limitovaná najmä na

prostredie MPSVaR SR a niekoľko vyšších územných celkov. Rozpoznanie kapacít sociálnej ekonomiky v prostredí ďalších rezortov je úlohou pre nasledujúce obdobia.

Inšpiráciou môže byť diskusia o podpore sociálneho podnikania, ktorá prebieha na európskej úrovni. Európska komisia v roku 2022 venovala veľkú pozornosť napĺňaniu Akčného plánu sociálnej ekonomiky, ktorý bol predstavený koncom roka 2021. V roku 2022 podporu voči sociálnej ekonomike prejavil i Európsky parlament, ktorý prostredníctvom svojho Uznesenia zo 6. júla o akčnom pláne EÚ pre sociálne hospodárstvo nabáda členské štáty, aby využívali kapacity sociálnej ekonomiky na vykonávanie zásad Európskeho piliera sociálnych práv a vytvárali priaznivé prostredie pre rozvoj sociálnej ekonomiky.

Túto výzvu adresuje aj Európskej komisii, ktorú vyzýva aby pokračovala v podpore, okrem iného aj prostredníctvom finančných prostriedkov. Toto sa v súvislosti so Slovenskom udialo, schválením Partnerskej dohody SR na roky 2021-2027 tzv. vykonávacím rozhodnutím Európskej komisie zo dňa 18.7.2022, bolo odsúhlasené, že v uvedenom období bude podpora sociálnej ekonomiky predstavovať jednu z priorit špecifického cieľa 4 s názvom Sociálnejšia a iluzívnejšia Európa: 3,25 mld. EUR.

Sociálna ekonomika bola v roku 2021 historicky prvýkrát uznaná ako jedno z kľúčových odvetví európskej ekonomiky. V roku 2022 bola preto zo strany Európskej komisie venovaná veľká pozornosť tzv. zarámčovaniu tohto odvetvia a vytváraniu scenárov prechodu k odolnejšiemu, udržateľnejšiemu a digitálnejšiemu ekosystému odvetvia sociálnej ekonomiky.

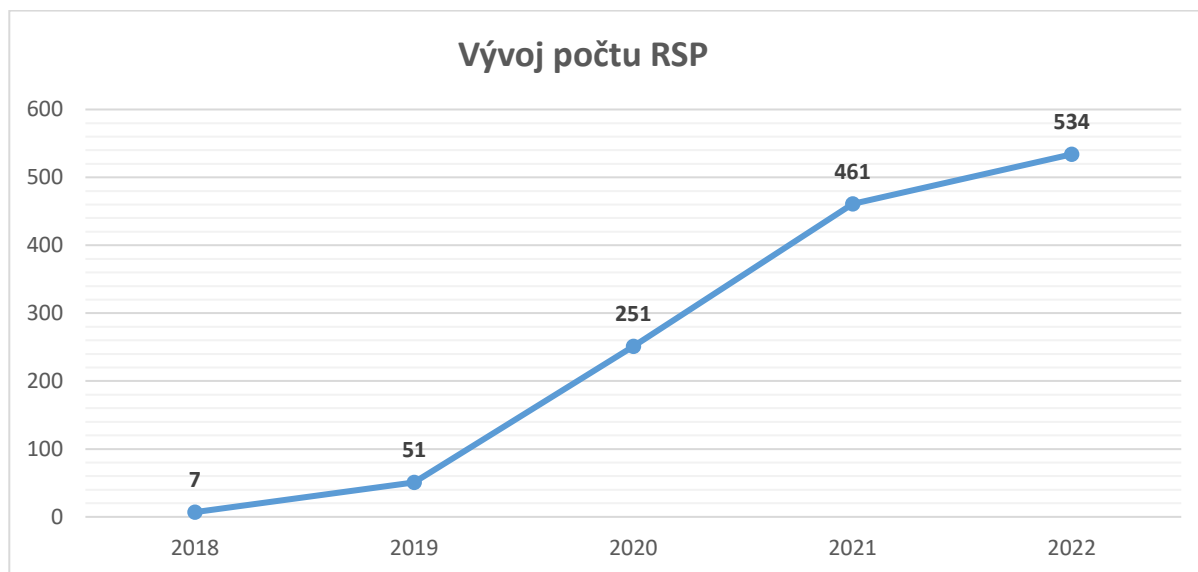
Táto diskusia na Slovensku zatiaľ nezačala výrazne rezonovať, nie je však možné povedať, že v roku 2022 neprebíhala žiadna diskusia ohľadom rozvoja, stabilizácie a udržateľnosti sociálnej ekonomiky. Jeden z hlavných hráčov v podpore sociálnej ekonomiky ako i diskusii o rozvoji sociálnej ekonomiky, s dôrazom na registrované sociálne podniky, je nepochybne Inštitút sociálnej ekonomiky. Detailné informácie o činnosti a výsledkoch Inštitútu sociálnej ekonomiky, jej Centrálnej koordinačnej jednotky a Regionálnych centier sociálnej ekonomiky Inštitútu v roku 2022 ponúka práve táto správa.

Správa ma v názve uvedené „ročná súhrnná správa o rozvoji sociálnej ekonomiky v SR“. Text sa však zameriava na informácie o registrovaných sociálnych podnikoch, čo možno vnímať tiež na úrovni metafory, v rámci ktorej sa téma sociálnej ekonomiky na Slovensku často limituje na oblasť registrovaných sociálnych podnikov. Ako je však uvedené v úvode, registrované sociálne podniky sú jednou z podskupín sociálnej ekonomiky a ich rozvoj a kondícia výrazne ovplyvňuje stav celého sektora.

Skeptici vždy namietajú, že dosiaľ dosiahnuté úspechy sú malé. Plnohodnotné etablovanie princípov sociálneho podnikania a solidarity, ktorá je často uvádzaná ako hlavný pilier sociálnej ekonomiky, sú však výsledkom dlhodobého evolučného procesu, ktorý musí byť systematicky stimulovaný a podporovaný. Na základe informácií uvedených v predkladanej správe je určite možné konštatovať, že snaha o systematickú podporu existuje a trend rozvoja je orientovaný správny smerom, k čomu nepochybne prispievajú aj výsledky aktivít realizovaných v roku 2022.

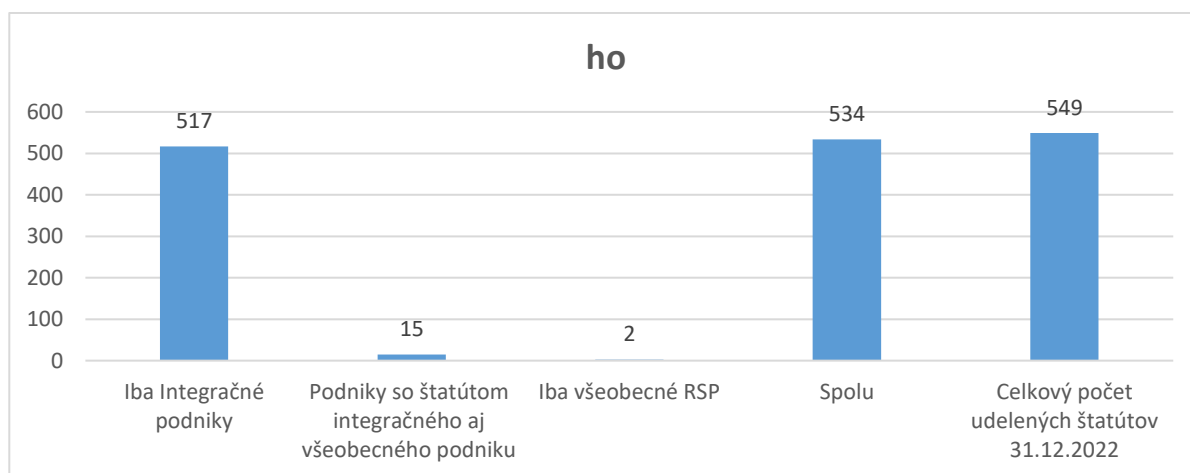
Ročná súhrnná správa o rozvoji sociálnej ekonomiky v SR bola vypracovaná ako výstup podaktivity č. 1.1 – Zriadenie a pilotné overenie fungovania Centrálnej koordinačnej jednotky sociálnej ekonomiky – národného projektu Inštitút sociálnej ekonomiky.

1.1 SÚČASNÁ SITUÁCIA V SOCIÁLNO M PODNIKANÍ V SR

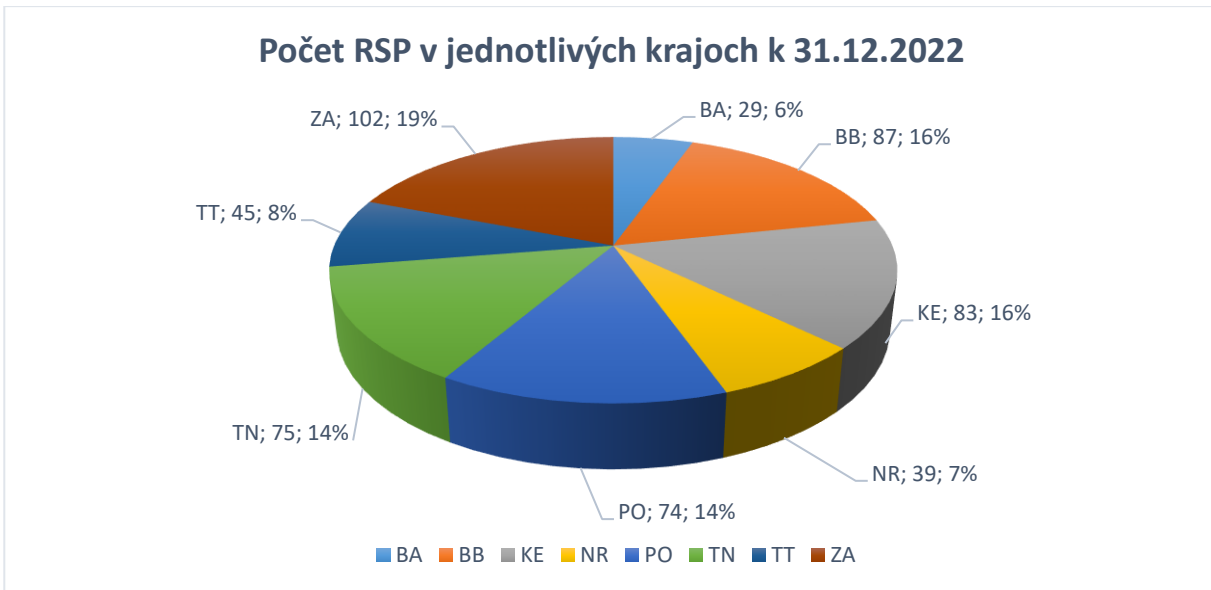
Graf 1 Vývoj počtu vzniknutých RSP v SR k 31.12.2022

Zdroj: Register sociálnych podnikov MPSVR SR

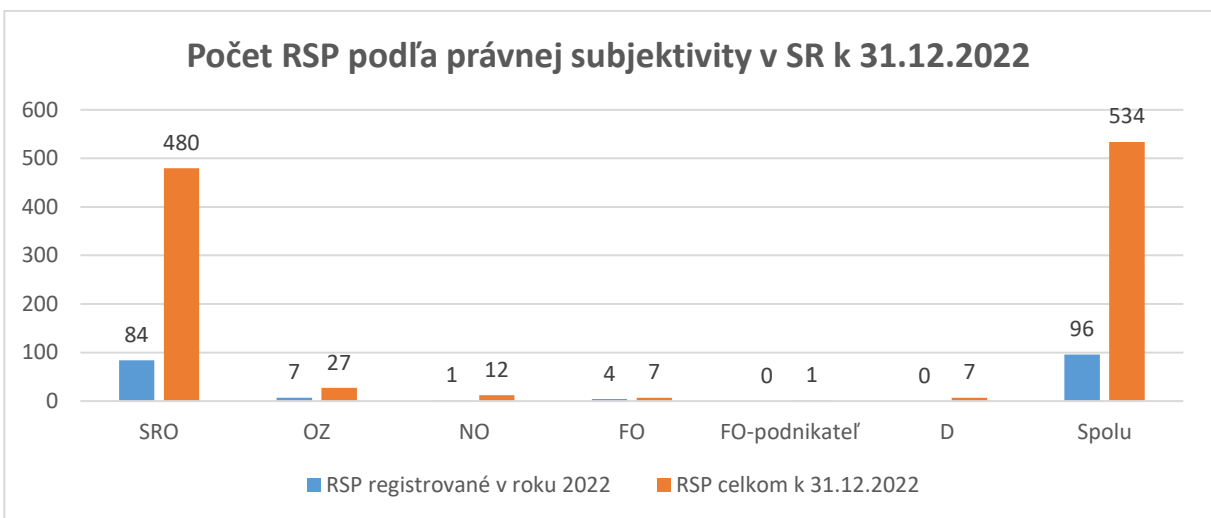

Graf 2 Počet RSP podľa druhu v SR k 31.12.2022

Zdroj: Register sociálnych podnikov MPSVR SR

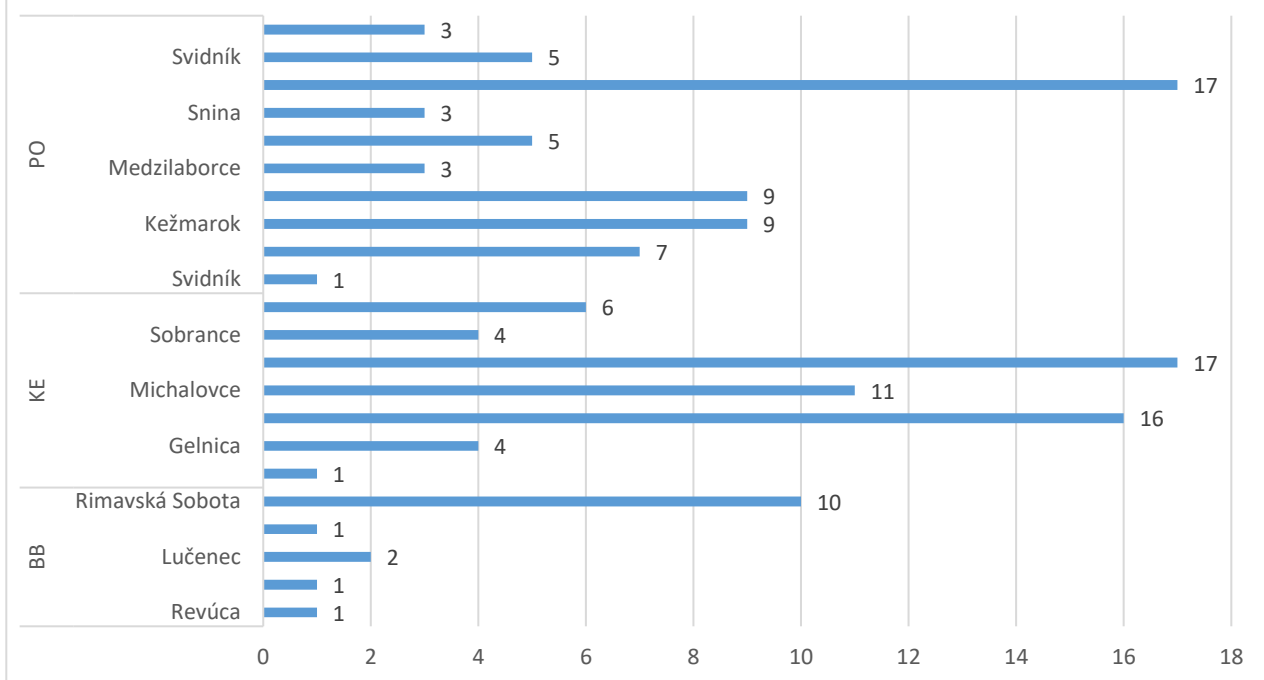

Graf 3 Počet RSP v jednotlivých krajoch SR k 31.12.2022
Zdroj: Register sociálnych podnikov MPSVR SR

Graf 4 Počet RSP podľa právnej subjektivity v SR k 31.12.2022
Zdroj: Register sociálnych podnikov MPSVR SR

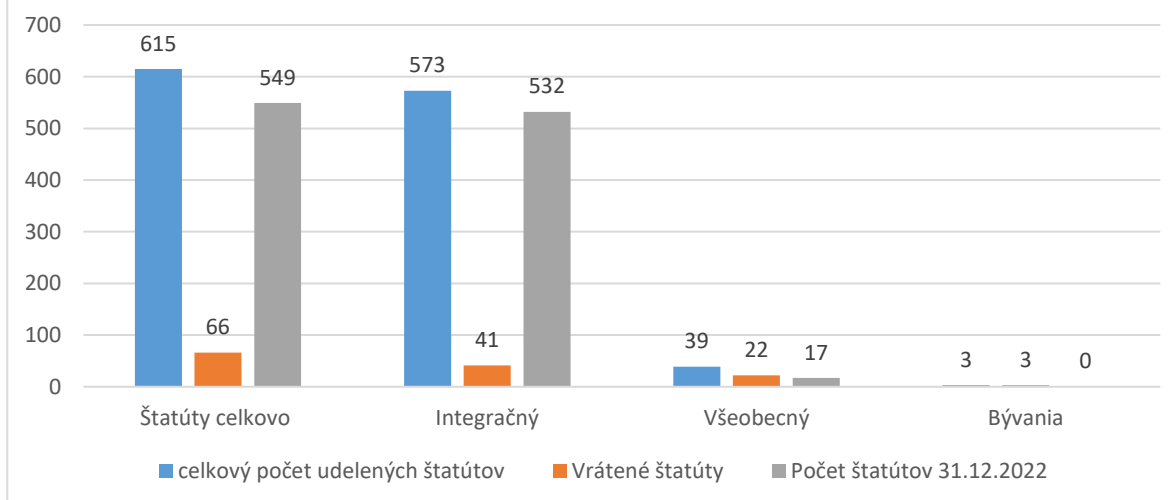
Počet RSP založených v NRO k 31.12.2022

Obrázok 1: Počet RSP založených v najmenej rozvinutých okresoch k 31.12.2022

Zdroj: Vlastný zdroj NP ISE – RC SE

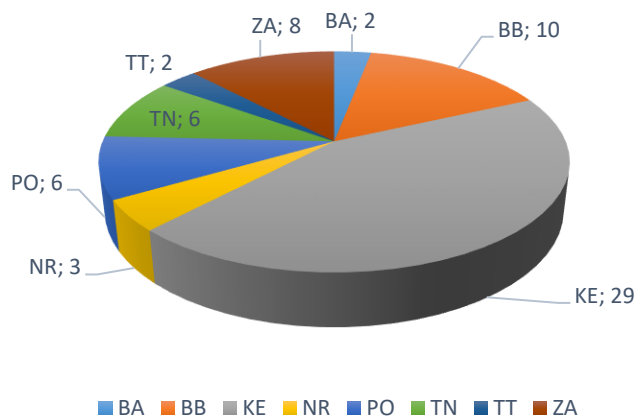
Počet udelených a vrátených štatútov RSP podľa druhu RSP k 31.12.2022

Graf 5 Počet udelených a vrátených štatútov podľa druhu RSP k 31.12.2022

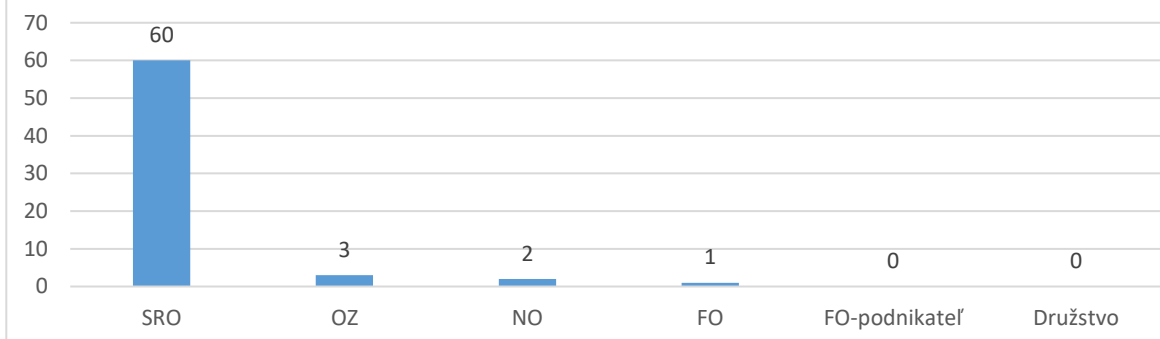
Zdroj: Register sociálnych podnikov MPSVR SR

Počet vrátených štatútov podľa krajov k 31.12.2022

Graf 6 Počet vrátených štatútov RSP podľa krajov k 31.12.2022
Zdroj: Register sociálnych podnikov MPSVR SR

Počet vrátených štatútov podľa právnej subjektivity RSP k 31.12.2022

Graf 7 Počet vrátených štatútov RSP podľa právnej subjektivity RSP k 31.12.2022
Zdroj: Register sociálnych podnikov MPSVR SR

Dôvody vrátenia štatútu
Vrátenie štatútu všeobecného registrovaného sociálneho podniku z dôvodu nenaplnenia merateľného pozitívneho sociálneho vplyvu.
Vrátenie štatútu integračného podniku z dôvodu nesplnenia povinností podľa § 12 ods. 2, t. z. zamestnávať z celkového počtu zamestnancov najmenej 30 % znevýhodnených osôb a zraniteľných osôb v pracovnom pomere dohodnutom najmenej v rozsahu polovice ustanoveného týždenného pracovného času a ak ide o znevýhodnené osoby podľa § 2 ods. 5 písm. b), najmenej v rozsahu štvrtiny ustanoveného týždenného pracovného času.
Vrátenie štatútu integračného podniku z dôvodu nesplnenia povinností podľa § 6 ods. 1, písm. b); do 12 mesiacov od udelenia štatútu, t. z. mať zriadený poradný výbor podľa § 9 alebo uplatňovať demokratickú správu podľa § 10
Vrátenie štatútu integračného podniku z dôvodu nesplnenia povinností podľa § 6 ods. 1, písm. h); do 12 mesiacov od udelenia štatútu, t. z. mať minimálne 2 zamestnancov v pracovnom pomere dohodnutom najmenej v rozsahu polovice ustanoveného týždenného pracovného času.
Vrátenie štatútu z dôvodu nenaplnenia predstáv a možností plného čerpania investičnej pomoci.
Ukončenie činnosti, likvidácia spoločnosti.
Nepriaznivý dopad pandemickej situácie na podnikateľské aktivity.
Nepriaznivý zdravotný stav kľúčovej osoby v spoločnosti.

Tab. č 2 Najčastejšie dôvody vrátenia štatútu

Zdroj: Vlastný zdroj NP ISE – RCSE

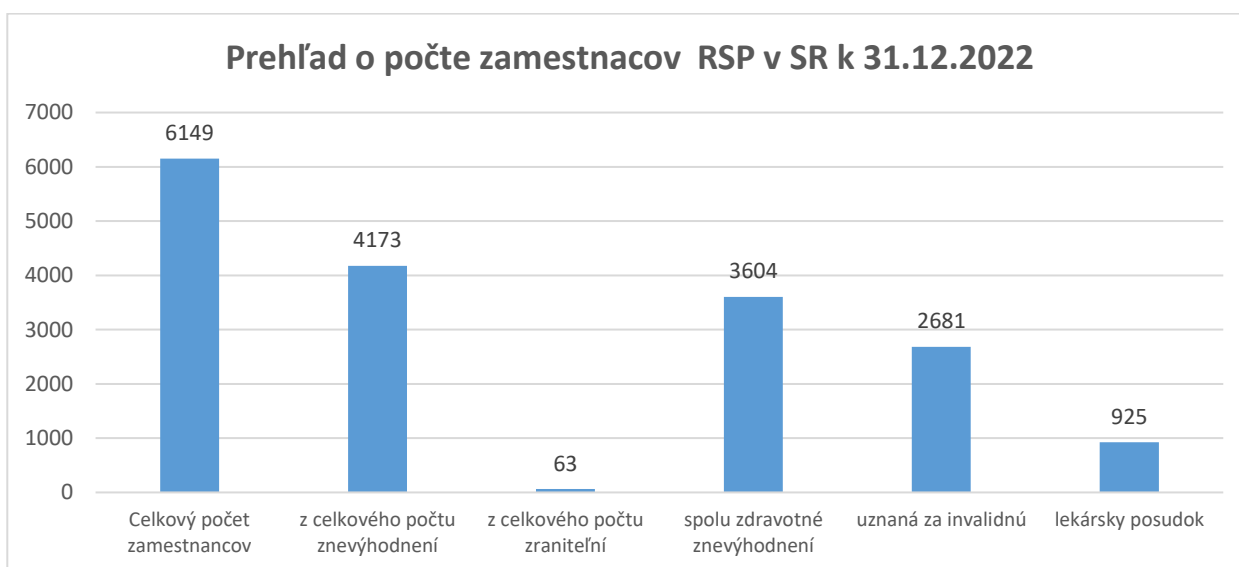
údaje o zamestnancoch sú k 31.12.2022						
Kraj	Celkový počet zamestnancov	z celkového počtu znevýhodnení	z celkového počtu zraniteľní	spolu zdravotné znevýhodnený	uznaná za invalidnú	lekársky posudok
BA	248	172	2	166	111	55
BB	1136	747	23	664	518	146
KE	1083	740	20	559	459	100
NR	330	220	1	199	165	34
PO	689	476	4	264	218	48
TN	1042	664	8	645	496	149
TT	373	247	2	234	190	44
ZA	1248	907	3	873	524	349
SPOLU	6149	4173	63	3604	2681	925

Tab. č 3 Prehľad zamestnancov v RSP v SR podľa krajov k 31.12.2022

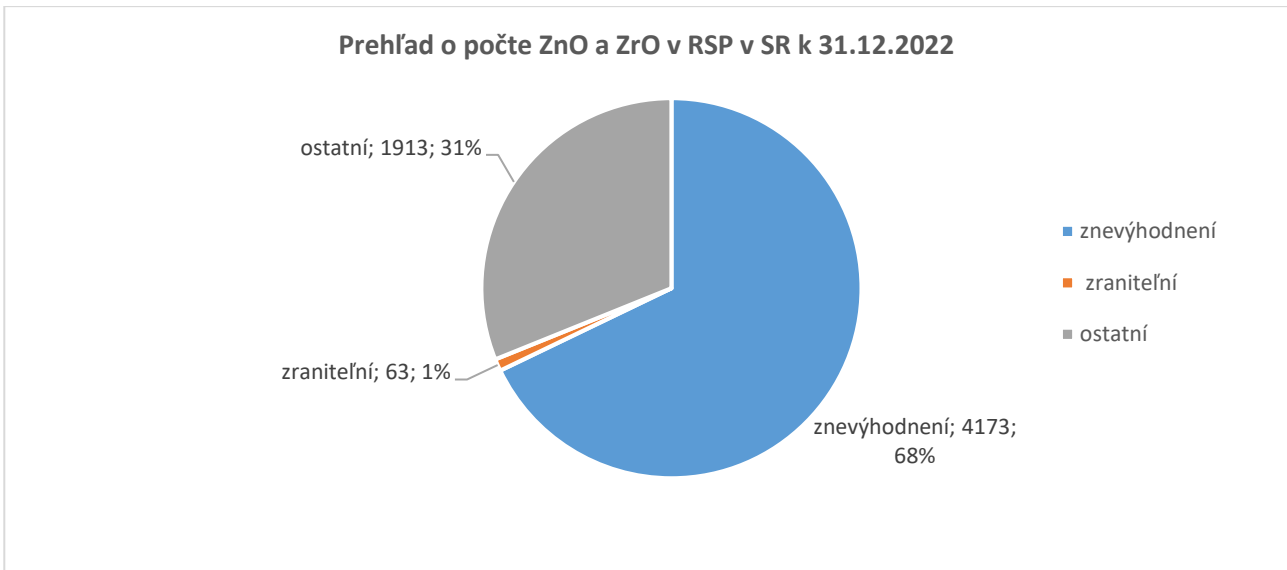
Zdroj: Štatistika MPSVR SR

Popis	RSP v SR podľa právnej subjektivity						Spolu
	OZ	NO	FO	FO - podnikateľ	OS	Družstvo	
Počet RSP	27	12	7	1	480	7	534
Počet zamestnancov celkom	156	96	74	8	5676	139	6149
z toho znevýhodnení	122	65	37	6	3869	74	4173
z toho zraniteľní	0	0	0	0	45	18	63
z toho zdravotne znevýhodnení	111	55	33	4	3329	72	3604
uznaná za invalidnú	89	35	28	4	2463	62	2681
lekársky posudok	22	20	5	0	868	10	925

Tab. č 4 Prehľad zamestnancov RSP v SR podľa právnej subjektivity podnikov k 31.12.2022
Zdroj: Štatistika MPSVR SR

Graf 8 Prehľad o počte zamestnancov RSP v SR k 31.12.2022
Zdroj: Štatistika MPSVR SR

Graf 9 Prehľad o počte ZnO a ZrO v RSP v SR k 31.12.2022
Zdroj: Štatistika MPSVR SR

Prehľad využívania nástrojov priamej a nepriamej podpory sociálneho podnikania v SR v roku 2022						
Nástroj priamej/nepriamej formy podpory ¹	Počet RSP	Počet dohôd	Počet prac. miest	Počet predaných poukážok		Celková výška schváleného príspevku/EUR
				modré	ružové	
Znížená DPH	135					
Úľava na dani z príjmu	209					
Vyrovnávacie príspevky § 53g ²		529	1 884			26 152 878,97
Vyrovnávacie príspevky § 53g zo ŠR ³		691	3 007			40 379 302,66
Umiestňovacie príspevky § 53f ⁴		5	5			13 338,00
Investičná pomoc ⁵	68	68	321			9 313 379,10
Servisné poukážky ⁶	12			1997	1474	40 701
Výnimky zo zákona o VO	85					
Predaj/prenájom nehnuteľnosti za nižšiu cenu ako je ZO	4					

Tab. č 5 Využívanie vybraných nástrojov priamej a nepriamej podpory sociálneho podnikania SR v roku 2022

Zdroj: Štatistika ÚPSVaR SR, štatistika MPSVR SR, vlastný zdroj NP ISE – RCSE

Prehľad využívania nástrojov priamej a nepriamej podpory sociálneho podnikania v SR v roku 2022 podľa jednotlivých krajov										
Nástroj priamej/nepriamej formy podpory	MJ	BA	BB	KE	NR	PO	TN	TT	ZA	Spolu
Znížená DPH	RSP	9	21	0	5	15	28	20	37	135
Úľava na dani z príjmu	RSP	7	49	0	2	21	42	28	60	209
Vyrovnávacie príspevky § 53g	dohody		57	128	37	74	107	52	74	529
Vyrovnávacie príspevky § 53g zo ŠR	dohody	73	123	112	37	53	52	46	195	691
Umiestňovacie príspevky § 53f	dohody	0	0	4	0	0	0	0	1	5
Investičná pomoc	RSP	0	9	16	8	3	7	4	21	68
Servisné poukážky	RSP	0	0	4	3	1	1	2	1	12

¹ Údaje o zníženej DPH, úľave na dani z príjmu za rok 2022, výnimkách zo zákona o VO a predaji/prenájme za nižšiu cenu ako je znalecký odhad nie sú verifikované, vychádzajú z informácií poskytnutých od RSP.

² Počet dohôd nie je zhodný s počtom RSP, nakoľko subjekt môže mať v priebehu roka uzatvorených viac dohôd

³ Vyrovnávacie príspevky v BSK sú hradené zo štátneho rozpočtu.

⁴ Počet dohôd nie je zhodný s počtom RSP, nakoľko subjekt môže mať v priebehu roka uzatvorených viac dohôd

⁵ RSP, ktoré majú podpísanú dohodu o poskytnutí NFP v rámci projektu NP IPSP v roku 2022

⁶ Celková výška schváleného príspevku vyjadruje celkový príspevok za predané poukážky vo výške á 3,00 EUR pri modrých poukážkach a á 5,00 EUR pri ružových poukážkach.

Výnimky zo zákona o VO	RSP	1	21	0	2	30	5	2	24	85
Predaj/prenájom nehnuteľnosti za nižšiu cenu ako je ZO	RSP	0	3	0	0	0	1	0	0	4

Tab. č 6 Využívanie vybraných nástrojov priamej a nepriamej podpory sociálneho podnikania SR v roku 2022 podľa jednotlivých krajov

Zdroj: Štatistika ÚPSVaR SR, štatistika MPSVR SR, vlastný zdroj NP ISE – RCSE

Skúsenosť s využívaním jednotlivých finančných a nefinančných nástrojov podpory

Znížená DPH

RSP si môže uplatniť zníženú sadzbu DPH 10% zo základu dane v zmysle § 27 ods. 2 písm. b) Zákona o dani z pridanej hodnoty č. 222/2004 Z.z. pri splnení zákonom stanovených podmienok. Tento typ nepriamej finančnej podpory zo strany štátu využívajú tie podniky, ktoré medzi svojimi odberateľmi evidujú oprávnené osoby - iné ako zdaniteľné osoby. Ide najmä o RSP založené obcou a na účel poskytovania služieb pre svojho zakladateľa, resp. pre obce mikroregiónu, kde poskytujú svoje služby. Takisto tento nástroj využívajú RSP dodávajúce svoj tovar alebo služby konečnému spotrebiteľovi, ktorým je občan nepodnikateľ. Z dôvodu zúženia okruhu oprávnených RSP na strane dodávateľa ako aj oprávnených osôb medzi odberateľmi RSP priamo zákonom o DPH, je táto pomoc štátom regulovaná. Medzi RSP aj v roku 2022 pretrvávala právna neistota pri uplatňovaní tohto nástroja na výstupe, v dôsledku nejednotného výkladu zákona v praxi majú niektoré RSP obavy si túto zníženú sadzbu uplatniť a tým pádom preferujú uplatňovanie základnej sadzby DPH. V roku 2022 si zníženú sadzbu DPH uplatnilo v SR 135 RSP.

Úľava na dani z príjmu

Ide o typ nepriamej formy finančnej podpory zo strany štátu pre RSP. S účinnosťou od 1. januára 2019 dochádza k doplneniu zákona o dani z príjmov o § 30d „Úľava na dani pre registrované sociálne podniky“. Zámerom tohto ustanovenia je umožniť vybraným daňovníkom uplatniť si nárok na úľavu na dani z príjmov z hospodárskej činnosti do výšky percentuálneho podielu na zisku, ku ktorého socializácii sa podnik zaviazal vo svojom základnom dokumente.

Úľavu na dani z príjmu v roku 2022 využilo 209 subjektov. Priaznivou informáciou, ktorú nesie robustnejší rozmer využívania tohto typu pomoci, je podnikanie RSP s kladným hospodárskym výsledkom, pričom tento spolu s výškou daňovej úľavy používajú na rozvojové ciele.

Vyrovňavacie príspevky na mzdy - § 53g

Tento druh priamej finančnej podpory je najviac využívaným nástrojom finančnej podpory na území SR, cieľovou skupinou osôb je najmä osoba zdravotne znevýhodnená. V nevýznamnej miere sú využívané vyrovnávacie príspevky na mzdy zraniteľných alebo inak ako zdravotne znevýhodnených osôb. Jednou z príčin tohto kontrastu je pravdepodobne viac ako 20-ročná skúsenosť podnikateľov zamestnávať zdravotne znevýhodnených zamestnancov na chránených pracoviskách a v chránených dielňach a najmä stabilita poskytovania finančných príspevkov počas celej doby trvania pracovného pomeru zdravotne znevýhodnenej osoby. K nízkemu využívaniu vyrovnávacích príspevkov pri zamestnávaní iných ako zdravotne postihnutých osôb prispieva nízka miera vedomostí a zručností zamestnancov v registrovaných sociálnych podnikoch alebo ich úplná absencia, ktorí by mali byť kľúčoví pri transfere inak ako zdravotne postihnutých osôb na otvorený trh práce. Trend v roku 2022 pretrvával.

Umiestňovacie príspevky - § 53f

Tento nástroj priamej finančnej podpory je využívaný nevýznamne. V rámci SR bolo uzatvorených iba 5 dohôd na uplatnenie vyrovnávacích príspevkov podľa § 53f. Pomerne nízka miera využívania tohto nástroja vypovedá o tom, že len málo RSP sa zameriava na riešenie podpory zamestnanosti formou tranzitného zamestnávania inak ako zdravotne znevýhodnených osôb a ich uplatnenie sa na otvorenom trhu práce. Jednou z príčin môže byť aj chýbajúce personálne zabezpečenie interných špecialistov vo forme mentorov a iných odborných profesií napomáhajúcich rozvoju

odborných aj sociálnych kompetencií znevýhodnených osôb s cieľom ich posilnenia pri uplatňovaní sa na otvorenom trhu práce. Tento trend pretrvával aj v roku 2022.

Investičná pomoc

Investičná pomoc pre sociálne podniky je jedným z aktívnych nástrojov pomoci na elimináciu zvýšených rizík spojených s poslaním dosahovania pozitívneho sociálneho vplyvu a poskytuje sa na podporu investícií alebo prípravy projektov investícií a poradenských služieb súvisiacich s touto prípravou, pričom za investičné náklady sa považujú najmä náklady na obstaranie dlhodobého hmotného a nehmotného majetku, mzdové náklady na pracovné miesta vytvorené v priamej súvislosti s investičným projektom, prevádzkové náklady, režijné náklady a náklady na služby vzniknuté v priamej súvislosti s investičným projektom. Úrad práce sociálnych vecí a rodiny SR realizoval od 5.10.2020 do 30.11.2023 národný projekt Investičná pomoc pre sociálne podniky – nenávratná zložka, v rámci ktorého poskytoval registrovaným sociálnym podnikom investičnú pomoc vo forme nenávratného finančného príspevku v kombinácii s návratnou finančnou pomocou a v rámci ktorého mohli žiadatelia o investičnú pomoc podávať žiadosti o nenávratný finančný príspevok v termíne od 10/2020 do 01/2022 s termínom ukončenia úhrady príspevkov 10/2023. Hlavným cieľom tohto projektu bola podpora RSP formou poskytnutia nenávratného finančného príspevku v synergii s návratnou pomocou formou finančného nástroja alebo inej formy návratného financovania s cieľom zlepšiť prístup k zamestnaniu a posilniť zamestnanosť prostredníctvom podpory subjektov sociálnej ekonomiky. O investičnú pomoc bolo možné požiadať prostredníctvom štyroch Opatrení a oprávnenými žiadateľmi boli RSP reinvestujúce 100% zisku na podporu hlavného cieľa, ktorým je dosahovanie pozitívneho sociálneho vplyvu a ktoré spĺňali podmienky MSP v zmysle Nariadenia o skupinových výnimkách alebo veľkého podniku, ktorý zamestnával menej ako 250 osôb a jeho ročný obrat nepresahoval 50 mil. € a/alebo celková ročná súvaha nepresahovala 43 mil. €.

Investičná pomoc bola zo strany RSP dlho očakávanou finančnou pomocou, avšak nastavenie národného projektu sa v praxi stretlo s viacerými obmedzeniami, ktoré mali dopad na zapojenie sa subjektov do tohto oznámenia. Aplikačná prax poukázala na administratívnu náročnosť pri získaní investičnej pomoci. Nejasnosť a stále sa meniace podmienky odrádzali mnoho subjektov od podania žiadosti a niektoré z tohto dôvodu aj vrátili štatút RSP. Zdlhavý hodnotiaci proces a schvaľovanie úveru zo strany banky, aj to sa vnímalo negatívne zo strany sociálnych podnikov pri žiadaní o investičnú pomoc. Negatívne bola zo strany záujemcov vnímaná nízka intenzita podpory pre obecné podniky a podniky, ktoré nespádali do kategórie začínajúcich podnikov a tiež limity na nákup investičného majetku, ktoré im neumožnili financovať potrebné investície do zariadenia, rekonštrukcie a vybavenia.

Žiadatelia o investičnú pomoc vysoko kladne hodnotili poradenské služby Regionálnych centier sociálnej ekonomiky, ktoré v súčinnosti s centrálnou koordinačnou jednotkou poskytli pomoc pri príprave žiadostí až 68 žiadateľom.

V roku 2021 schválených 26 žiadostí o investičnú pomoc a 68 žiadostí v roku 2022. Celková úspešnosť tohto nástroja sa však overí až v budúcich obdobiach, kedy RSP budú musieť zrealizovať plánované aktivity v období ovplyvnenom celosvetovou pandemickou situáciou a budú musieť zvládnuť proces verejného obstarávania podľa zákonných podmienok, podľa Jednotnej príručky RO pre VO pri EŠIF a podmienkach nad rámec týchto predpisov, ktoré nastavil poskytovateľ vo svojich podmienkach a postupoch.

Servisné poukážky

Nástroj „servisné poukážky“ v súčasnosti využíva stále málo RSP. V roku 2021 využilo servisné poukážky iba 13 RSP, v roku 2022 12 RSP. Jedná sa o málo využívaný nástroj nepriamej pomoci najmä preto, že administrácia okolo preplácania servisných poukážok je náročná na administratívne spracovanie a vedenie agendy. RSP by uvítali odbúranie administratívnej záťaže, či efektívnejší proces odkúpenia servisných poukážok zo strany MPSVaR SR z hľadiska času.

Ďalšiemu rozvoju a využívaniu tohto nástroja nepraje aj kolízia s registrovanými sociálnymi službami, kde v rámci terénnej opatrovateľskej služby je veľký rozsah prác spadajúcich pod starostlivosť o domácnosť verejnými zdrojmi už podporená.

Taktiež zo strany obyvateľov obce nie je veľký záujem o túto formu pomoci. Sociálne podniky by uvítali väčšiu propagáciu tohto nástroja medzi širokou verejnosťou.

Problémom sa ukazuje aj napojenie tohto nástroja na štátnu schému De minimis.

Výnimky zo zákona o VO

Nástroj nepriamej podpory zo strany štátu, ktorý je v plnom rozsahu závislý na motivácii kompetentných predstaviteľov a odborných zamestnancov subjektov verejnej správy a iných odvodených verejných obstarávateľov a obstarávateľov vyhlasovať verejné obstarávanie s podmienkami, pri ktorých uplatňujú sociálne hľadisko. Napriek tomu, že aj v rámci NP ISE bola realizovaná odborne zameraná kampaň pre verejných obstarávateľov na úrovni špičkových lektorov ÚVO, tento spôsob obstarávania sa zatiaľ masívne nerozšíril. Najväčšou pridanou hodnotou je tento nástroj pre obce a obcou založené sociálne podniky, ktoré pri zachovaní hospodárnosti môžu využívať formy in-house zákaziek. RSP majú spravidla štíhly aparát, čo sa odráža v nižších cenách. Pre subjekty verejnej správy, ak nie sú zdaniteľnými osobami, môžu využívať na výstupe aj 10 % DPH a zadávateľ má omnoho jednoduchší postup pri vymožiteľnosti, najmä kvality dodávaných služieb. Tento nástroj je v budúcnosti pre rozvoj sociálnej ekonomiky nástrojom so silným potenciálom.

1.6.2022 bol spustený katalóg sociálnych podnikov, ktorý je prvým komplexným nástrojom, ktorý podporuje udržateľnosť sociálnych podnikov na Slovensku, ktorý pripravil NP ISE. Prináša prehľad registrovaných sociálnych podnikov a ucelenú databázu ich tovarov a služieb. Je dostupný širokej verejnosti a pre sociálne podniky je táto služba bezplatná. Je prínosom pre verejných obstarávateľov, ale aj všetkých ostatných, ktorí kúpou tovaru alebo objednaním služby majú záujem podporiť zodpovedné podnikanie. Katalóg RSP sa nachádza na doméne katalogrp.sk alebo nakupujmesrdcom.sk a k 31.12.2022 obsahoval 348 RSP.

Predaj/prenájom nehnuteľnosti za nižšiu cenu ako je ZO

Tento nástroj na území SR využilo v roku 2022 iba 4 RSP. Dostupnosť nástroja je obmedzená pravidlami štátnej pomoci, ktorú viacerí záujemcovia vyčerpali v rámci investičnej pomoci formou De minimis. Ďalšie využitie je podmienené skúsenosťou a ochotou vlastníkov nehnuteľností/subjektov verejnej a štátnej správy s poskytovaním štátnej pomoci v rámci samostatne schválených schém štátnej pomoci. Potenciál tohto nástroja sa môže pozitívne prejaviť pri rozvoji a budovaní nájomného bývania.

Dotačná politika

Základnou povinnosťou samosprávnych krajov je vo všeobecnosti starostlivosť o všestranný rozvoj svojho územia a o potreby svojich obyvateľov. Z praxe samosprávnych krajov (napr. Prešovského, Žilinského, Košického, Banskobystrického samosprávneho kraja) vyplýva, že vhodným nástrojom na dosiahnutie rozvojových cieľov je zriadenie samostatného právneho subjektu (neziskovej organizácie poskytujúcej všeobecno-prospešné služby podľa zákona č. 213/1997 o neziskových organizáciách). Samosprávne kraje majú tiež nastavenú dotačnú politiku pre subjekty pôsobiace na ich území a každoročne sa snažia určitou sumou z rozpočtu prispieť na rozvoj regiónu prostredníctvom týchto foriem dotácie.

2 ČINNOSŤ CKJ A RC SE ZA ROK 2022

2.1 ZÁKLADNÉ INFORMÁCIE O ČINNOSTI CKJ A RCSE

Kraj	Dátum zriadenia	Adresa		
		Ulica, číslo	PSČ	Mesto
Banskobystrický	01.08.2018	Janka Kráľa 2	974 01	Banská Bystrica
Bratislavský	01.07.2019	Nevädzová 5	814 55	Bratislava
Košický	06.08.2018	Krivá 21	040 01	Košice - Staré mesto
Nitriansky	01.09.2018	Svätoplukovo námestie 1/b	949 01	Nitra
Prešovský	01.08.2018	Levočská 3	080 01	Prešov
Trenčiansky	01.07.2019	Jesenského 6431	911 01	Trenčín
Trnavský	19.06.2019	Vajanského 617/22	917 01	Trnava
Žilinský	15.06.2019	Mariánske námestie 5	010 01	Žilina

Tab. č 7 Prehľad RC SE

Zdroj: Vlastný zdroj NP ISE

Samosprávny kraj	Pracovná pozícia	Počet pracovníkov(pracovníčok)
Banskobystrický	Manažérka RCSE /Kordinátor(ka) RCSE	1/3
Bratislavský	Manažérka RCSE /Kordinátor(ka) RCSE	1/1
Košický	Manažér RCSE /Kordinátor(ka) RCSE	1/3
Nitriansky	Manažérka RCSE /Kordinátor(ka) RCSE	0/2
Prešovský	Manažérka RCSE /Kordinátor(ka) RCSE	1/3
Trenčiansky	Manažérka RCSE /Kordinátor(ka) RCSE	1/3
Trnavský	Manažérka RCSE /Kordinátor(ka) RCSE	1/2
Žilinský	Manažérka RCSE /Kordinátor(ka) RCSE	1/3
Celkom	Manažérka RCSE /Kordinátor(ka) RCSE	8/20

Tab. č 8 Prehľad pracovníkov RC SE k 31.12.2022

Zdroj: Vlastný zdroj NP ISE

2.2 AKTIVITY A VÝSTUPY ČINNOSTI NP ISE

Kraj RCSE	Spolu	Počet konzultácií/stretnutí podľa miesta stretnutia		
		v RCSE	v teréne	telefonicky/mailom/online
Banskobystrický	192	26	81	85
Bratislavský	350	48	186	116
Košický	774	138	243	393
Nitriansky	628	70	243	315
Prešovský	623	54	216	353
Trenčiansky	566	21	261	284
Trnavský	330	32	105	193
Žilinský	594	82	439	73
SPOLU	4057	471	1774	1812

Tab. č 9 Prehľad konzultácií a zrealizovaných stretnutí RCSE podľa miesta stretnutia v roku 2022
Zdroj: Vlastný zdroj NP ISE

Obdobie	Stretnutia celkom	Predmet rokovania		
		Založenie RSP	Investičná pomoc	Ostatné
Január 2021	437	166	1	271
Február 2021	415	169	16	246
Marec 2021	395	135	36	260
Apríl 2021	319	100	39	219
Máj 2021	390	116	32	274
Jún 2021	327	82	25	245
Júl 2021	329	92	14	237
August 2021	336	80	22	256
September 2021	260	80	185	180
Október 2021	285	117	0	168
November 2021	341	139	0	202
December 2021	223	71	0	152
SPOLU	4057	1347	370	2710

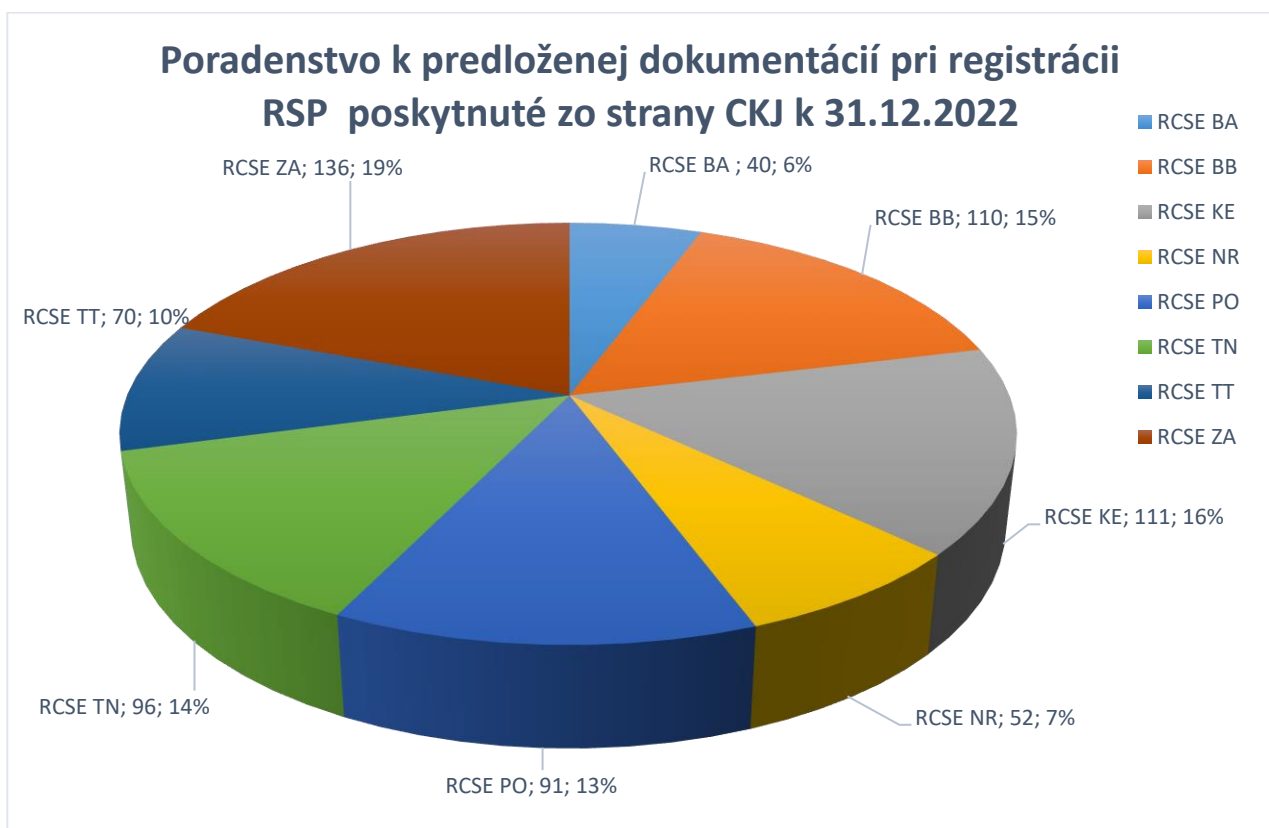
Tab. č 10 Prehľad konzultácií a zrealizovaných stretnutí RCSE podľa predmetu rokovania v roku 2022

Zdroj: Vlastný zdroj NP ISE

Kraj RCSE	Celkový počet RSP v SR	Aktuálny počet RSP v danom kraji k 31.12.2023	RSP, ktoré vznikli za asistencie RCSE				% asistencie RCSE pri registrácii RSP vo svojom kraji
			RSP, ktoré vznikli za asistencie RCSE	V najmenej rozvinutých okresoch	Obecné podniky	Transformované z CHD/CHP	
BA	31	29	28	0	1	3	90,3%
BB	92	87	89	17	15	25	96,7%
KE	102	83	97	65	29	5	95,1%
NR	40	39	40	0	11	8	100%
PO	78	74	74	54	31	2	94,8%
TN	80	75	74	0	10	19	92,5%
TT	45	45	42	0	7	4	93,3%
ZA	107	102	100	0	25	10	93,4%
SPOLU	575	534	544	136	129	76	94,5%

Tab. č 11 Prehľad asistencie RC SE pri zakladaní RSP v danom kraji k 31.12.2022

Zdroj: Vlastný zdroj NP ISE

Graf 10 Doručené ZD z RC SE na CKJ k 31.12.2022

Zdroj: Vlastný zdroj NP ISE

Názov organizácie	Popis spolupráce
Žilinský samosprávny kraj	Memorandum o spolupráci - úzka spolupráca a vzájomná podpora pri rozvoji sociálneho podnikania a sociálnej ekonomiky na území Žilinskej župy
Slovak Business Agency	Memorandum o spolupráci - spolupráca pri poskytovaní komplexného poradenstva a pomoci pre MSP
MIRRI	Spolupráca a podpora v oblasti podnikania a investičných zámerov - projektov
Sociálni inovátori	Spolupráca pri poradenstve a konzultáciách pre RSP pri využití investičnej pomoci pre RSP
Technická univerzita v Košiciach	Spolupráca v oblasti poradenstva a osvetu v oblasti sociálneho podnikania
Univerzita Pavla Jozefa Šafárika v Košiciach	Spolupráca v oblasti poradenstva a osvetu v oblasti sociálneho podnikania
AGASI	Účasť na stretnutiach aj k téme sociálneho poľnohospodárstva
OZ Druživa	Spolupráca na projekte pre koncept rozvoja sociálneho poľnohospodárstva
Ústredie a Úrady práce, sociálnych vecí a rodiny	Spolupráca v rámci projektu Investičná pomoc pre sociálne podniky - nenávratná zložka, spolupráca v rámci AOTP
365.labb	Spolupráca s coworkingovým centrom v rámci propagácie sociálnej ekonomiky v BB kraji
Brook Simons	Spolupráca formou odovzdania vhodných kontaktov na RSP, ktorí by sa mohli zapojiť do mapy sociálnych podnikov – Road map of social enterprises
Nezisková organizácia EPIC	Spolupráca pri realizácii a zabezpečovaní aktivít
Regionálne rozvojové agentúry (RRA)	Pracovné rokovania k sociálnemu podnikaniu a pomoc pri vypracovávaní podnikateľských zámerov pre žiadateľov o RSP
Samosprávne kraje a obce	Spolupráca na tvorbe a realizácii konceptu rozvoja sociálnej ekonomiky v jednotlivých krajoch a obciach SR, súčinnosť pri tvorbe programov hospodárskeho a sociálneho rozvoja na rok 2022, sieťovanie a výmena informácií
ZMOS	Aktívna účasť na ich stretnutiach a koordinácia procesov v rámci regionálnych združení okresov, pracovné rokovania k možnosti obecného sociálneho podnikania, zdieľanie príkladov dobrej praxe
Miestne akčné skupiny (MAS)	Sieťovanie a udržiavanie partnerstva v rámci regiónu
Národný projekt Podpora zamestnateľnosti v regióne horná Nitra	Spolupráca s národným projektom určeným na pomoc zamestnancom Hornonitrianskych baní Prievidza, a. s., ktorí z dôvodu útlmu banskej činnosti prídu o prácu (kontaktné centrá Nováky, Prievidza, Handlová)
Národný projekt Šanca na návrat	Spolupráca so zborom väzenskej a justičnej stráže k zamestnávaniu osôb po výkone trestu odňatia slobody v registrovaných sociálnych podnikoch
Národné projekty realizované IA MSPSVR SR a ďalšími prijímateľmi	Sieťovanie a výmena informácií, spolupráca pri realizácii aktivít napomáhajúcich rozvoju sociálnej ekonomiky
Asociácia subjektov sociálnej ekonomiky	Spolupráca pri podpore v oblasti sociálneho podnikania
Aliancia pre sociálnu ekonomiku na Slovensku	Spolupráca pri podpore v oblasti sociálneho podnikania
Mimovládne organizácie (Úsmev ako dar, Centrum dobrovoľníctva, a i.)	Spolupráca v oblasti podpory zamestnávania znevýhodnených a zraniteľných osôb a podpore sociálneho podnikania a sociálnej ekonomiky

Tab. č 12 Spolupráca NP ISE s inými organizáciami pri poskytovaní informácií a poradenstva a sieťovanie, spolupráca s vysokými a strednými školami, spolupráca v rámci memoránd aj mimo nich v roku 2022
Zdroj: Vlastný zdroj NP ISE

Druh aktivity školenia/semináre/webináre	Počet aktivít	Celkový rozsah v hod.	Počet účastníkov	Cieľová skupina	Organizátor
Školenia – zákon o SE	2	8	17	NP ISE	NP ISE
Školenia – zákon o VO	2	8	42	NP ISE, NP TOS	NP ISE
Školenia – prezentačné zručnosti	2	14	7	RC SE NP ISE	NP ISE
Školenia – komunikačné zručnosti	2	14	11	RC SE NP ISE	NP ISE

Tab. č. 13 Prehľad školení pre sociálne podniky, odbornú verejnosť, a pracovníkov NP ISE
Zdroj: Vlastný zdroj NP ISE

Druh aktivity	Popis
Konferencie	<ul style="list-style-type: none"> • Podpora rozvoja sociálnej ekonomiky v Trenčianskom samosprávnom kraji (27.4.2022) • Podpora rozvoja sociálnej ekonomiky v Prešovskom samosprávnom kraji (28.9.2022) • Aktívna účasť p. Mészáros v diskusii za okrúhlym stolom relevantných aktérov na tému zamestnávania zdravotne znevýhodnených a nastavení podporných legislatívnych opatrení v rámci sociálnej ekonomiky. Tbilisi, Gruzínsko 6.12.2022 • 25.10.2022 sme sa aktívne zúčastnili ďalšieho ročníka odbornej konferencie AGASI o rozvoji sociálneho poľnohospodárstva na Slovensku. Panelovú diskusiu s názvom Sociálne poľnohospodárstvo ako súčasť sociálnej ekonomiky a sociálneho systému viedol manažér implementácie odborných aktivít expertného tímu NP ISE Peter Mészáros, M.A.
Kampaň v médiách	<ul style="list-style-type: none"> • Katalóg SP - PR články v online médiách (jún 2022) • Teraz.sk - Ekonomika - Tradície Kysúc, s. r. o. (18.8.2022) • Mosty inklúzie - redakčný článok (2.11.2022)
Relácie v médiách	<ul style="list-style-type: none"> • STV3 - Cesty istoty (8 relácií ISE od 18.10.2021 do 28.2.2022) • STV1 + 24 - Správy - Katalóg sociálnych podnikov (2.6.2022) • RTVS - Téma dňa - Katalóg sociálnych podnikov (2.6.2022) • TA3 - Ekonomika - Katalóg sociálnych podnikov (4.6.2022) • STV1 + 24 - Správy - Tradície Kysúc, s. r. o. (21.8.2022) • TA3 - Raňajky - Katalóg SP (22.8.2022) • TA3 - Raňajky - Dobrá prax RSP (26.9.2022) • TV JOJ - Noviny (17.10.2022) • Klub Pod lampou (.týždeň.sk) - .blížni Michala Oláha (24.11.2022) • Rádio Regina Stred - Svet práce - Katalóg SP (23.6. + 31.6.2022) • Rádio Slovensko - Katalóg sociálnych podnikov (11.7.2022) • Rádio Regina Západ - Host' Rádia Regina (2.8.2022) • Rádio Lumen - Občan (9.8.2022) • Rádio Regina Západ - Host' Rádia Regina (18.10.2022)
Informačno-propagačné materiály (letáky, brožúry a pod.)	<ul style="list-style-type: none"> • Leták A5 - Katalóg sociálnych podnikov • Leták A4 - Chránená dielňa vs Integrovaný sociálny podnik - AKTUALIZÁCIA (nové sumy príspevkov), Umiestňovacie a vyrovnávacie príspevky 2022, Predaj tovaru na diaľku z pohľadu DPH (pre RSP), Znížená sadzba DPH u RSP, Povinnosti verejného obstarávania zo strany obecných sociálnych podnikov (Michal Polák)
Uverejnené príspevky (web, soc. médiá)	<ul style="list-style-type: none"> • Webové sídlo SE (socialnaekonomika.sk) – 48 aktualít o aktivitách NP ISE a dôležitých informáciách pre RSP a ostatných záujemcov o SE, • Webová stránka NP ISE (npise.gov.sk) - 13 aktualít/článkov (uverejnených aj na webovom sídle SE), • Facebook SE (facebook.com/socialnaekonomika.sk/); aktívny od 4/2020, 1 289 followerov- cca 180 postov (vrátane príbehov a live vysielaní) k téme sociálneho podnikania, príklady dobrej praxe z RSP, informácie o podujatiach a aktivitách realizovaných NP ISE – interné stretnutia, aktivity z RC SE, metodické online stretnutia, konferencie
Tlačové správy	<ul style="list-style-type: none"> • Memorandum o spolupráci s SBA

Katalóg sociálnych podnikov	<ul style="list-style-type: none"> • Memorandum o spolupráci so Žilinským SK • Online prehľad podnikov (katalogsp.sk + nakupujmesrdcom.sk), ich tovarov a služieb zverejnený na webovom sídle SE - dizajn, karty RSP, zber údajov, publikovanie, aktualizácia údajov. K 31.12.2022 je v katalógu zverejnených 348 RSP
-----------------------------	---

Tab. č. 14 Aktivity v oblasti publicity a informovanosti
Zdroj: Vlastný zdroj NP ISE

2.3 NÁVRH ODPORÚČANÍ PRE LEGISLATÍVNE ZMENY S CIEĽOM IDENTIFIKÁCIE A NÁSLEDNEJ PODPORY ÚSPEŠNÝCH FORIEM SE V PODMIENKACH SR

P.č.	Popis odporúčaní
1.	S ohľadom na hypertrofiu právnej úpravy niektorých foriem podpory sociálnych podnikov by bolo vhodné pripraviť a následne zmeniť právnu úpravu s cieľom jej zosúladenia . Prvou z možností, ktorých by sa zmeny mohli dotýkať, sú aktívne opatrenia na trhu práce podľa zákona č. 5/2004 Z. z. o službách zamestnanosti v znení neskorších predpisov, konkrétne príspevky podľa § 53f a 53g tohto zákona, v rámci ktorých je upravené poskytovanie tzv. umiestňovacieho a vyrovnávacieho príspevku. Nakoľko ide o príspevky, ktoré sa poskytujú iba integračným sociálnym podnikom, neexistuje dôvod, aby táto forma tzv. kompenzačnej pomoci bola legislatívne zaradená mimo zákona č. 112/2018 Z. z. o sociálnej ekonomike a sociálnych podnikoch v znení neskorších predpisov.
2.	S cieľom predchádzania neadresnej a neúčelnej podpory zo strany štátu v prospech integračných podnikov je jednou z možností zavedenie povinného vyplácania mzdy zamestnancom integračných sociálnych podnikov, na ktorých mzdy sociálne podniky poberajú pomoc zo strany štátu v rôznych formách, napr. pri vyrovnávacích príspevkoch, na bankové účty týchto zamestnancov, a vylúčiť tak možnosť vyplácania mzdy zamestnancom v hotovosti. A to z dôvodu, že by sa tým eliminovalo zneužívanie týchto foriem pomoci. Cieľom predmetného návrhu je zefektívnenie, spresnenie a zabezpečenie účelného vyplácania (napr. mzdy, ktorej súčasťou sú vyrovnávacie príspevky) tak, aby bola zachovaná možnosť efektívnej kontroly zo strany štátu na používaní vyrovnávacích príspevkov v integračných podnikoch na sledovaný účel.
3.	S ohľadom na doterajšie skúsenosti a prax upraviť a spresniť znenie definície niektorých vybraných pojmov súvisiacich s uplatňovaním zákona č. 112/2018 Z. z. v praxi, ako napríklad presnejšie vymedzenie znevýhodnenej osoby, zainteresovanej osoby, nového podniku a pod.
4.	S ohľadom na to, že zákon č. 112/2018 Z. z. vo svojich ustanoveniach využíva význam viacerých pojmov, ktorých obsah ale nešpecifikuje v plnej miere, tak je na základe empirickej skúsenosti potrebné spresniť, prípadne doplniť význam týchto pojmov. Ide napr. o situáciu, že zákon č. 112/2018 Z. z. len obmedzene pozná význam pojmov, s ktorými pracuje, pričom najvypuklejšie je to napr. pri pojmoch ako bezúhonnosť a dôveryhodný subjekt.
5.	S ohľadom na praktické úskalia a spätnú väzbu zo strany registrovaných sociálnych podnikov by bolo v budúcnosti vhodné upraviť spôsob používania zisku po zdanení na dosahovanie pozitívneho sociálneho vplyvu . Spätná väzba zo strany RSP totiž napovedá, že RSP majú problémy s používaním zisku po zdanení na dosahovanie pozitívneho sociálneho vplyvu, najmä majú problémy s časovým aspektom plnenia tejto povinnosti, keď nie je zrejmé, dokedy tento zisk majú použiť, resp. s výpočtom alternatívnych možností splnenia povinností socializovať zisk. Zadefinovanie časového rámca na budúce použitie zisku po zdanení na dosahovanie pozitívneho sociálneho vplyvu by bolo najvhodnejším a najjednoduchším možným riešením a prijateľnou aplikačnou zmenou. Rovnako by bolo vhodné do budúca rozšíriť možnosti náhradného splnenia povinnosti socializácie zisku . Na základe spätnej väzby zo strany RSP a regionálnych centier by novými možnosťami mohli byť napr. ďalšie peňažné plnenia, resp. nákup tovaru do zásoby a pod.
6.	Na základe skúsenosti a spätnej väzby by bolo vhodné poopraviť, doplniť, resp. upraviť viacero ustanovení zákona č. 112/2018 Z. z. o sociálnej ekonomike a sociálnych podnikov v znení neskorších predpisov, ktoré sa viac-menej v praxi ukázali ako nepostačujúce . Najväčšmi v praxi vyčnievajú nedostatky v § 6 zákona č. 112/2018 Z. z. o sociálnej ekonomike a sociálnych podnikoch v znení neskorších predpisov, keď napríklad podobne ako pri podmienke bezúhonnosti sa táto podmienka

	vzťahuje aj na právnické osoby, tak pri podmienke dôveryhodnosti by bolo vhodné túto podmienku rozšíriť rovnako aj na právnické osoby a ich štatutárne orgány.
7.	Konanie o priznanie štatútu registrovaného sociálneho podniku vykazuje na základe empirických skúsenosti nemalé nedostatky najmä s ohľadom na legislatívno-technické nepresnosti , ale aj s ohľadom na niektoré nevyhnutné úpravy, ktoré súvisia s nevyhnutným spresnením niektorých lehôt či dôb pri registrácii a následnom kontrolovaní splnenia povinností, ktorých splnenie sa predpokladalo pri registrácii.
8.	Nielen z odborných kruhov prichádza požiadavka na zrušenie alternatívneho zastúpenia pôsobenia poradného výboru ako zamestnaneckej rady alebo zamestnaneckého dôverníka aj v pracovnoprávných záležitostiach . Poradný výbor nie je orgán, ktorý by mohol nahrádzať zastúpenie zamestnaneckej rady alebo dôverníka vo veciach, ktoré sú im priznávané osobitnými pracovnoprávnymi predpismi a rovnako je to aj naopak, keď zamestnanecká rada alebo dôverník nemôžu zastúpiť funkcie a úlohy poradného výboru v registrovanom sociálnom podniku. Odporúčame preto tieto alternácie zrušiť.
9.	Na základe spätnej väzby z praxe navrhujeme upraviť / spresniť do budúcnosti spôsoby merania dosahovania pozitívneho sociálneho vplyvu aj pri sociálnych podnikoch bývania , tak ako je to pri integračných sociálnych podnikoch. Prax totiž ukazuje, že pri sociálnych podnikoch bývania nie je možné bez legislatívneho ukotvenia efektívne kontrolovať pri tomto type sociálneho podniku dodržiavanie povinného dosahovania pozitívneho sociálneho vplyvu, resp. subjekty, u ktorých pretrváva záujem o registráciu sociálneho podniku bývania sa nemajú o čo pri jeho zriaďovaní oprieť.
10.	Na základe skúsenosti z praxe odporúčame zmeniť štruktúru a možnosti pri poskytovaní podpory sociálnym podnikom aj iným spôsobom ako podľa bodu 1 . Ide napr. o návrh vypustenia úľavy na dani z príjmov z tzv. investičnej pomoci, nakoľko to neúmerne zužuje možnosti sociálnych podnikov žiadať o tento druh podpory v podstate len pri investičných projektoch.
11.	S ohľadom na aplikačné nedostatky vychádzajúce z empirických skúsenosti by bolo vhodné do budúcnosti zabezpečiť jednotný systém a zosúladiť subjekty, ktoré by boli oprávnené posudzovať niektoré z povinných podmienok platiacich pre sociálne podniky tak pri ich registrácii ale aj po nej . Ide napr. o zisťovanie splnenia podmienky zdravotného znevýhodnenia zamestnancov sociálneho podniku na základe lekárskeho posudku. Keďže neexistuje jednotná právna úprava a postup, navrhujeme toto do budúcnosti upraviť, napr. zavedením novej povinnosti, niektorého zo štátnych orgánov, ktoré vykonávajú činnosti a pôsobia na úseku sociálnej ekonomiky, aby túto posudkovú činnosť zabezpečovala prostredníctvom na to školených a oprávnených subjektov. Jednou z možností je napr. zavedenie tzv. lekárskej posudkovej činnosti, tak ako je to už aj pri iných subjektoch mimo rámca sociálnej ekonomiky.

Tab. č. 15 Popis odporúčaní pre legislatívne zmeny

Zdroj: Vlastný zdroj NP ISE

3 PRÍKLADY DOBREJ PRAXE VO VYBRANÝCH SOCIÁLNYCH PODNIKOKH V SR

Podnik medzitru práce, n.o., r.s.p.

Právna forma: nezisková organizácia
Typ registrovaného SP: Integrovaný sociálny podnik
Oblasť podnikania: Čistiace a upratovacie služby
Región: Banská Bystrica
Začiatok činnosti: 20.06.2012
Dátum registrácie SP: 01.01.2020

Základné informácie o podniku

Podnik medzitru práce je nezisková organizácia, založená Mestom Banská Bystrica v roku 2012. Prioritou podniku je poskytovanie spoločensky prospešných služieb vo verejnom záujme najmä na podporu regionálneho rozvoja a zamestnanosti. Jeho primárnym cieľom je realizovať aktivity zamerané na dočasne podporované zamestnávanie najmä pre znevýhodnené a zraniteľné osoby.

Podnik vykonáva nasledovné všeobecne prospešné činnosti:

- sociálna pomoc a humanitárna starostlivosť,
- tvorba, rozvoj, ochrana a obnova kultúrnych hodnôt,
- vzdelávanie a výchova,
- tvorba a ochrana životného prostredia,
- služby na podporu regionálneho rozvoja a zamestnanosti.

Od 01.01.2020 získal štatút integrovaného sociálneho podniku a snaží sa o prepájanie uvedenej priority so sociálnym, zodpovedným podnikaním najmä v oblasti komunálnych služieb.

Dôvody/motivácia vzniku sociálneho podniku

Dôvodom vzniku podniku medzitru práce bolo aktívne spolupracovať s miestnym úradom práce pri riešení nezamestnanosti na území mesta Banská Bystrica. Realizáciou vybraných aktivít a činností sociálny podnik prispieva k rozvoju pozitívneho sociálneho vnímania znevýhodnených a zraniteľných osôb a napomáha zlepšovať sociálnu integráciu Rómov v meste prostredníctvom komplexného nástroja, ktorý pozostáva zo zapracovania, vzdelávania a sociálneho a kariérneho poradenstva“. Celkové začlenenie týchto osôb do pracovnej činnosti a do spoločenského života, či do kolektívu, má pozitívny sociálny vplyv na tieto osoby. Dochádza tak k rozvíjaniu ich osobnostných predpokladov a k odstráneniu vylúčenia takýchto osôb z okraja spoločnosti.

Dosiahnuté výsledky

Jedinečnosť podniku spočíva okrem v zamestnávaní znevýhodnených a zraniteľných osôb, aj v poskytovaní komplexnej pomoci riešenia nepriaznivej životnej situácie klientov prostredníctvom inovatívneho konceptu kariérneho a sociálneho poradenstva, vzdelávania a možnosti poskytnúť zapracovanie priamo v praxi v zriadenom Centre praktického výcviku. Podnik je členom Asociácie subjektov sociálnej ekonomiky.

Plánované ciele a udržateľnosť

Hlavným cieľom sociálneho podniku je dosahovanie merateľného pozitívneho sociálneho vplyvu prostredníctvom vytvárania a poskytovania príležitostí znevýhodneným alebo zraniteľným osobám zamestnať sa, získavať pracovné návyky a rozvíjať ich osobnostné predpoklady.

Zároveň podnik podporuje ich schopnosť zamestnať sa cez získanie, resp. obnovenie pracovných návykov a zručností, zvyšuje ich príjmy, čím skvalitňuje životnú úroveň a zlepšuje platobnú schopnosť a súčasne napomáha k ich umiestneniu na otvorený trh práce. Organizuje vzdelávacie aktivity na získavanie teoretických vedomostí a praktických zručností a na využívanie technológií a techniky v oblasti práce, ktorú vykonávajú. A v spolupráci s mestom Banská Bystrica a ďalšími partnermi participuje na prepájaní služieb zamestnanosti s poskytovaním sociálnych služieb. Zabezpečuje odstraňovanie bariér, ktoré sú prekážkou zamestnateľnosti. Cielenu individuálnou a skupinovú sociálnou prácou pomáha riešiť patologické javy v oblasti sebadisciplíny, zhoršenej sociálnej interakcii a adaptácii na tímovú prácu a ďalších negatívnych javov u zamestnancov podniku, posilňuje ich odolnosť voči dlhovej pasci a veľmi častým exekúciám, preventívne pôsobí proti „fenoménu“ neplatičstva najmä voči verejnej správe.

Dôležitým cieľom podniku je získať dobré meno a stať sa akceptovaným a spoľahlivým partnerom v oblasti údržby miestnych komunikácií a údržby zelene v okolí mesta Banská Bystrica.

Podnik k 31.12.2022 zamestnával 30 osôb, z ktorých bolo osem zdravotne znevýhodnených a šesť znevýhodnených z hľadiska doby evidencie na úrade práce a dosiahnutého najvyššieho vzdelania.

Cieľom podniku je i naďalej *zamestnávať znevýhodnené a zraniteľné osoby, čím bude prispievať k celospoločenskej hlbšej integrácii znevýhodnených a zraniteľných osôb, ako aj prispievať k rozvoju pozitívneho sociálneho vnímania týchto osôb.*

Ponaučenia a odporúčania

Kvalitne odvedená práca, spokojnosť zákazníkov a adresná propagácia smerom k širokej verejnosti sú predpokladom pre úspech sociálnych podnikov na trhu. Sociálne podniky sú dôležitým prispievateľom k sociálnej inklúzií, podpore zamestnanosti a regionálneho či miestneho rozvoja.

Matky v práci, s.r.o.

Právna forma: spoločnosť s ručením obmedzeným Typ registrovaného SP: integračný Oblasť podnikania: čistiace a upratovacie služby, nordic walking, predaj ekologických produktov Región: okres Trenčín Začiatok činnosti: 10.10.2013 Dátum registrácie SP: 21.09.2020

Základné informácie o podniku

Spoločnosť pôsobí na trhu od roku 2013. Jej zakladateľkou je Mgr. Viera Jantošovičová, ktorá sa rozhodla založiť firmu po tom, ako sa jej v noci prisnil sen, že má vytvoriť miesto, kde budú môcť ľudia využívať svoje dary a talenty, ktoré bude priateľské voči rodine, poskytne prijateľnú pracovnú dobu pre matky, aby mohli svoj čas tráviť aj s deťmi a zabezpečiť ich výchovu. Začali sa pravidelne stretávať, túto myšlienku rozvíjať a postupne ju realizovať. Tieto aktivity robila popri svojej vtedajšej práci. Ľudia vo firme sa postupne vymieňali, no podnik napriek tomu pomaly rástol. Zo všetkých druhov podnikateľských činností, ktorými si prešli, sa nakoniec ako najžiadanejšie u klientov ukázalo upratovanie. Hlavným predmetom činnosti firmy v súčasnosti sú čistiace a upratovacie služby pre firmy a domácnosti. Ďalšou poskytovanou službou je nordic walking ponúkaný vo forme kurzov, tréningov a minikurzov pre jednotlivcov alebo pre firmy. Doplnkovou činnosťou je predaj ekologických produktov pre domácnosti určených na upratovanie aj osobnú hygienu.

Dôvody/motivácia vzniku sociálneho podniku

Motiváciou pre registráciu sociálneho podniku bolo skvalitnenie a rozšírenie ponúkaných služieb, podpora zamestnanosti vytváraním pracovných miest pre znevýhodnené a zraniteľné osoby, najmä pre ženy so zdravotným znevýhodnením a mamičky na/po materskej a rodičovskej dovolenke a zároveň poskytovanie spoločensky prospešnej služby v oblasti vzdelávania a rozvoja telesnej kultúry, zlepšenie zdravia, fyzickej a psychickej kondície ľudí, pre ktorých sú služby určené. Zákazníkmi sú spokojné firmy, lekári, domácnosti, poskytovatelia ubytovacích služieb a časovo zaneprázdnení jednotlivci, ktorým pomáhajú tráviť vzácny voľný čas efektívnejšie ako upratovaním. Vzájomná dôvera a spoľahlivosť je to, vďaka čomu sa zoznam klientov rozširuje bez akejkoľvek reklamy, doteraz len na báze osobných referencií.

Dosiahnuté výsledky

V súčasnosti spoločnosť zamestnáva 14 zamestnancov, z toho 8 zamestnancov je znevýhodnených a zraniteľných. V rámci investičnej pomoci (celková výška schváleného NFP je 120 107,95 EUR) vytvorili 6 nových pracovných miest (2 pracovné miesta na plný úväzok a 4 pracovné miesta na polovičný úväzok). Vzhľadom na to, že počet zamestnancov výrazne vzrástol, spoločnosť cítila potrebu väčších priestorov. Rovnako pandemická situácia priniesla zvýšenú potrebu prania a údržby, nakoľko dovtedy všetky tieto činnosti vykonávali v rámci svojich domácností. Spoločnosti sa podarilo získať nový priestor, ktorého súčasťou je aj pracovňa, spoločný väčší priestor slúžiaci ako open office aj ako klientská zóna, kancelária pre back office, koučovacia miestnosť a sociálne zariadenie. Pre potreby nordic walkingu vznikol priestor na stretávanie, spájanie, rôzne prednášky a aktivity ohľadom zdravia a osobného rozvoja zamestnancov aj klientov. Slávnostné oficiálne otvorenie nových priestorov sa uskutočnilo 30.03.2022.

Plánované ciele a udržateľnosť

Matky v práci, s.r.o. je registrovaný sociálny podnik, ktorého cieľom je vytvárať pracovné miesta najmä pre matky a znevýhodnené osoby. I

Ich filozofiou je vytvoriť také pracovné prostredie, ktoré bude priateľské voči rodine, etické, rešpektujúce odlišnosti a prosperujúce. Hľadajú a využívajú dary a talenty, ktoré má každý človek. Rodina má najdôležitejšiu funkciu v spoločnosti. Nakoľko v súčasnosti len málo zamestnávateľov túto skutočnosť rešpektuje, rozhodli sa to zmeniť a takéto miesta vytvoriť. Zameranie firmy je rôznorodé, rovnako ako rôznorodý je aj team. Venujú sa tomu, čo ich naplňuje, čím môžu priniesť spoločnosti osoh, čo dáva možnosť rásť po ľudskej aj pracovnej stránke. Vyberajú si kvalitných a zodpovedných dodávateľov a spolupracovníkov, nakoľko veria, že kvalita služieb a rovnako aj tovaru, je veľmi dôležitá. Pri svojej práci využívajú ekologické postupy a prostriedky, nakoľko im záleží na životnom prostredí a nezaťažujú vodné zdroje zdraviu škodlivou chémiou. Ponuku svojich služieb postupne dopĺňajú a rozširujú.

Hlavným mottom spoločnosti je: „Nemôžeme zmeniť celý svet, ale môžeme zmeniť celý svet jedného človeka“.

Goel Media s.r.o.

Právna forma: spoločnosť s ručením obmedzeným

Typ registrovaného SP: všeobecný a integračný podnik

Oblasť podnikania: predaj detských textilných kolísk – kidvak, ktoré vyrába na mieru a poskytovanie pomoci ženám v núdzi, rodinám v núdzi, rodinám s ťažko postihnutými deťmi a organizáciám venujúci sa týmto rodičom/rodinám

Región: Trnavský kraj

Začiatok činnosti: 26.02.2016

Dátum registrácie SP: 27.11.2020

Základné informácie o podniku

Spoločnosť Goel Media s.r.o. bola založená v roku 2016. Zakladateľom a konateľom spoločnosti je p. Pavol Šesták. Jeho manželka je kľúčovou kreatívnou osobou v spoločnosti, má vysokoškolské vzdelanie v odbore sociálna práca, sama skonštruovala strih kidvaku a je tvorcom nových kolekcií, či produktových radov. Hlavnou náplňou činnosti spoločnosti je výroba a predaj kidvakov. Kidvak je závesná textilná kolíska, ktorá je ušitá z prírodných materiálov. Ide o produkt, vďaka ktorému zažívajú rodiny upokojenie napätia, zníženie únavy a nervozity v rodine. Spoločnosť taktiež vyrába doplnkové produkty, akými sú ľanové kapsy na chlieb, detské deky, závesky(ozdoby) na kidvaky. Súčasťou činnosti RSP je zabezpečovanie kidvakov pre centrá, ktoré sa venujú rodinám a zdravotne znevýhodneným deťom. Spoločnosť poskytuje na svoje produkty automaticky zľavu na nákup pre deti s postihnutím.

Dôvody/motivácia vzniku sociálneho podniku

Spoločnosť fungovala od svojho vzniku ako chránená dielňa a motiváciou pre transformáciu na sociálny podnik boli najmä možnosť rozšíriť portfólio výrobkov a taktiež zamestnať ďalších zamestnancov. Majitelia spoločnosti sa tiež identifikovali s konceptom sociálneho podniku, videli v sociálnom podnikaní priestor, kde sa im bude dariť realizovať a naplňať ich hodnotové ciele a zameranie. Tieto sa rozhodli realizovať aj cez štatút všeobecného podniku v oblasti sociálnej pomoci a humanitárnej starostlivosti.

Dosiahnuté výsledky

Spoločnosti Goel media, s.r.o sa darí plniť si ciele v oblasti zamestnanosti a aj v oblasti sociálnej pomoci a humanitárnej starostlivosti. V súčasnosti spoločnosť zamestnáva 4 ľudí, z toho 2 zamestnanci patria do kategórie zdravotne znevýhodnených osôb. Sociálny podnik vytvára svojim zamestnancom pracovné podmienky prispôbené ich individuálnym potrebám a možnostiam. Kidvak je závesná kolíska, ktorá sa kompletne vyrába v RSP v Seredi. Vďaka tomu, ako je navrhnutý, prispieva k zlepšeniu spánku a uspávaniu bábätiok, čím pozitívne ovplyvňuje celé rodiny, v ktorých je následne minimum únavy a napätia. Podľa vyjadrení viacerých psychológov prispieva k zníženiu popôrodnej depresie, celkovo depresie a úzkostných stavov, nepriamo takto prispieva aj k zjednoteniu a posilneniu rodiny.

Pozitívny sociálny vplyv v oblasti sociálnej pomoci a humanitárnej starostlivosti dosahuje spoločnosť tým spôsobom, že daruje 2ks kidvakov na 100ks predaných a min. 20 hodín poradenstva v oblasti problematiky spánku a uspávania detí ročne aspoň 24 ženám v núdzi, rodinám v núdzi, rodinám s ťažko postihnutými deťmi alebo organizáciám zameraným na pomoc týmto skupinám rodičov/rodín. V roku 2022 spoločnosť predala takmer 300 kidvakov, 6 kidvakov darovala jednotlivcom alebo zariadeniam, ktoré napomáhajú zraniteľným osobám. Na vznik vojnového konfliktu spoločnosť zareagovala tak, že verejne ponúkli uspávacie pomôcky komukoľvek, kto pomáha rodinám, ktoré museli opustiť svoje domovy v dôsledku vojny. 2 kidvaky

išli na miesto, kde bolo ubytovaných 90 matiek s deťmi. Ďalej bol kidvak darovaný miestnej organizácii Pomocníček, hniezda na spanie aj kidvak darovali tiež zariadeniu pre ŤZP deti v Spišskej Novej Vsi.

Plánované ciele a udržateľnosť

Okrem vyššie spomínaných spoločensko-prospešných aktivít poskytuje sociálny podnik osobné poradenstvo pre ľudí s ťažko zaspávajúcimi bábätkami a v tejto téme sa stále vzdelávajú. Poradenstvo prebieha prostredníctvom sociálnych sietí. V blízkej budúcnosti majú v pláne robiť na túto tému LIVE videá na sociálnych sieťach a hovoriť s rôznymi odborníkmi na tému detí a rodiny.

Cieľom je tiež vytvoriť kidvak pre dospelých, ktorý bude slúžiť ako pomôcka na upokojenie, zmenšenie úzkosti a depresie, bonding pre rodičov a bábätká a taktiež ako pomôcka pre ŤZP na uvoľnenie svalového tonusu a upokojenie.

Nové aktivity budú súvisieť s vytvorením nových pracovných miest, ktoré budú vhodné pre znevýhodnené či zraniteľné osoby.

Ponaučenia a odporúčania

Goel media s.r.o. je príkladom súkromnej spoločnosti, v ktorej sa realizuje vízia a koncept sociálneho podnikania ako nástroja na riešenie viacerých spoločenských problémov. Sociálny podnik k zamestnancom pristupuje individuálne a s prihliadnutím na ich špecifické znevýhodnenia. Zároveň dokázali skĺbiť podnikanie s napĺňaním aj ďalšieho pozitívneho sociálneho vplyvu, a síce priamou materiálnou pomocou a edukačnými aktivitami zlepšujú podmienky v každodennom živote rodín a vo väčšej miere rodín zaťažených ťažkými buď sociálnymi alebo zdravotnými problémami. Ide o inšpiratívny sociálny podnik, ktorého pôsobenie má výrazný pozitívny dopad na komunitu a spoločnosť.

Sociálny podnik Mesta Gelnica, s. r. o., r. s. p.

Právna forma:	s.r.o.
Typ registrovaného SP:	integračný sociálny podnik
Oblasť podnikania:	správa a údržba nebytového fondu, administratívne služby, počítačové služby, čistiace a upratovacie služby, informačné služby, poskytovanie služieb v záhradníctve, poskytovanie služieb rýchleho občerstvenia, ubytovacie služby, jednoduché stavebné práce a kuriérske služby,
Región:	Košický kraj
Začiatok činnosti:	30.12.2020
Dátum registrácie SP:	02.06.2021

Základné informácie o podniku

Spoločnosť Sociálny podnik Mesta Gelnica, s. r. o., r. s. p. je subjektom sociálnej ekonomiky ako sociálny podnik, ktorý bol zapísaný do Obchodného registra Okresného súdu Košice I 30.12.2020. Štatút registrovaného sociálneho podniku mu bol Ministerstvom práce sociálnych vecí a rodiny Slovenskej republiky priznaný 02.06.2021. Konateľom spoločnosti je od 03.01.2022 JUDr. Slavomír Šoltís. Od 03.01.2022 začala spoločnosť vykonávať aj aktívnu činnosť smerujúcu k výkonu hospodárskej činnosti. Zakladateľom spoločnosti a zároveň jediným spoločníkom so 100% majetkovou účasťou je Mesto Gelnica.

Dôvody/motivácia vzniku sociálneho podniku

Sociálny podnik Mesta Gelnica, s. r. o., r. s. p., je verejnoprospešný podnik, ktorého hlavným cieľom je dosahovanie merateľného pozitívneho sociálneho vplyvu poskytovaním spoločensky prospešnej služby v oblasti: služby na podporu regionálneho rozvoja a zamestnanosti. V závere roku 2022 podnik zamestnával 16 zamestnancov v pracovno-právnom vzťahu (z toho 12 zdravotne znevýhodnených a 1 zraniteľného) a 6 osôb na základe dohôd o pracovnej činnosti, ktoré sa podieľali na plnení úloh krátkodobého charakteru.

Dôvodom založenia sociálneho podniku bola snaha o vytvorenie podnikateľského subjektu zameraného na zamestnávanie najmä znevýhodnených a zraniteľných osôb, ako aj snaha zakladateľa o efektívne nakladanie s finančnými prostriedkami zabezpečením niektorých doposiaľ externe zabezpečovaných služieb prostredníctvom podniku.

Dosiahnuté výsledky

Aktívnym hľadaním a využívaním rôznych možností, zdrojov a pracovných príležitostí, ako aj dôsledným využívaním rôznych foriem spolupráce so zástupcami samosprávy a štátnej správy, boli počas roku 2022 vytvorené podmienky pre výkon hospodárskej činnosti a následne postupne zamestnávajú najmä zdravotne znevýhodnené osoby a to v závislosti od konkrétnej obsadzovanej pozície. Najpodstatnejšou zmenou v podnikateľskom pláne oproti pôvodnému zámeru s doposiaľ najpodstatnejším vplyvom na hospodársku činnosť podniku, bolo rozhodnutie o konkrétnej forme podpory regionálneho rozvoja. Išlo o rozšírenie poskytovaných služieb o predaj rýchleho občerstvenia a poskytovanie ubytovacích služieb v prímestskej časti Turzov, kde podnik v úzkej spolupráci s Mestom Gelnica a s podporou mestských organizácií prevádzkuje penzión Turzov, ktorý sa tak stáva dejiskom rôznych tematických a zábavných akcií. V úzkej spolupráci s Košickým samosprávnym krajom a jeho organizáciou - Košice Región Turizmus, podnik v závere letnej sezóny 2022 prevádzkoval bufet „U nás na Turzove“, nachádzajúci sa na brehu Turzovského jazera (v areáli bývalých Turzovských kúpeľov), čo výrazne prispelo k zvýšeniu návštevnosti uvedenej lokality. Uvedené aktivity, ako aj technickú prípravu na rozšírenie hospodárskej činnosti a rozvoj podniku v roku 2023, podnik realizoval aj s finančnou podporou Ministerstva investícií,

regionálneho rozvoja a informatizácie Slovenskej republiky – program Podpora najmenej rozvinutých okresov, a to v súvislosti s úspešným zapojením sa do vyhlásenej výzvy na predloženie žiadosti o poskytnutie regionálneho príspevku.

Plánované ciele a udržateľnosť

Cieľom sociálneho podniku je podpora regionálneho rozvoja, vytváranie pracovných miest a ich trvalé udržanie.

Ponaučenia a odporúčania

Na základe vlastných skúseností odporúčame všetkým subjektom sociálnej ekonomiky na dosiahnutie stanovených cieľov využívať v čo najširšej miere všetky dostupné formy štátnej pomoci a úzko spolupracovať s orgánmi samosprávy a štátnej správy na miestnej, lokálnej, regionálnej ako aj celoštátnej úrovni.

ZOZNAM ZDROJOV

- <https://rabbsk.dobrykraj.sk/o-nas/>
- https://www.financnasprava.sk/_img/pfsedit/Dokumenty_PFS/Zverejnovanie_dok/Dane/Novinky_leg/Priame_dane_uct/2018/2018.05.24_Uctov_reg_soc_podnik.pdf
- Ročné správy RCSE o rozvoji sociálnej ekonomiky za rok 2022 (8 správ za každý kraj)

národný projekt

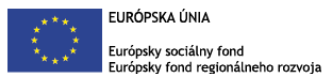
Inštitút sociálnej ekonomiky

Termín realizácie: jún 2018 – december 2023

Kód ITMS projektu: Z312031T839

Ročná súhrnná správa o rozvoji sociálnej ekonomiky v SR 2022 bola vypracovaná ako výstup podaktivity č. 1.2 – Zriadenie regionálnych centier (RC SE) a pilotné overenie ich fungovania v rámci národného projektu Inštitút sociálnej ekonomiky.

Správu vypracovali: Zamestnanci RCSE a odborný tím NP ISE

Tento projekt sa realizuje vďaka podpore z Európskeho sociálneho fondu a Európskeho fondu regionálneho rozvoja v rámci Operačného programu Ľudské zdroje.

www.esf.gov.sk www.employment.gov.sk www.implea.gov.sk